

Aktivnosti OCD kao odgovor na Covid- 19

23-29. jun

Proglašenje pandemije i mere Vlade Srbije na suzbijanju korona virusa promenile su i delovanje organizacija civilnog društva. Monitoringom je obuhvaćeno 145 organizacija civilnog društva iz cele Srbije. Najveći broj OCD, skoro trećina, bavi se humanitarnim radom, dok svoje redovne aktivnosti obavlja manje od 15 organizacija. Pored humanitarnog rada, ostale oblasti u koje se mogu svrstati aktivnosti organizacija su: monitoring, informisanje, psihosocijalna podrška i zagovaračke akcije. Kada je reč o pojedinačnim aktivnostima u okviru ovih oblasti to su: pružanje pravne pomoći, monitoring ljudskih prava, pružanje psihološke pomoći, bavljenje zdravstvenom zaštitom, umrežavanjem, edukacijom i prikupljanjem sredstava. Nešto manje od polovine organizacija koje su obuhvaćene monitoringom je aktivno u Beogradu, a ostale OCD su raspoređene širom Srbije.

Posebno je važno istaći delovanje organizacija koje rade sa najugroženijim grupama, kroz informacije o lošem trenutnom stanju i mogućim posledicama pandemije na grupe kojima se bave, a to su osobe sa invaliditetom, žene, decu i stare, kao i migrante i beskućnike.

Iako je vanredno stanje u Srbiji ukinuto 6. maja prema dostupnim podacima organizacije će nastaviti da svoje aktivnosti organizuju na način na koji su to činile i vanrednom stanju naročito imajući u vidu da će posledice pandemije organizacije ali i njihovi korisnici osetiti u narednom periodu.

U nastavku se nalaze aktivnosti nekih organizacija koje su sprovedene u proteklom periodu:

MONITORING

-**Centar za slobodne izbore i demokratiju (CeSID)** objavio je [preliminarni izveštaj](#) o izbornom procesu koji je pripremila CeSID-ova posmatračka misija, na osnovu dugoročnog praćenja rada institucija nadležnih za sprovođenje i kontrolu izbornog procesa, analize medijskog okruženja kao i na osnovu kratkoročnog posmatranja izbornog dana na reprezentativnom uzorku od 500 biračkih mesta. CeSID-ova posmatračka misija pripremiće detaljnu i potpunu ocenu kvaliteta celokupnog izbornog procesa nakon završetka svih izbornih radnji, odnosno nakon analize procesa zaštite izbornog prava.

- **Šumadijski centar za građanski aktivizam Res Publica** obratio se javnosti saopštenjem [„Odgovornost i poštovanje umesto uvreda“](#). U saopštenju najoštrije osuđuju neprimereno obraćanje Radomira Nikolića, komandanta Kriznog štaba grada Kragujevca, koji je obrazlažući odluku o uvođenju vanredne situacije rekao da je „našem narodu potrebna motka“. Nikolić je na taj način uvredio građane i građanke Kragujevca, ali i cele Srbije i još jedanput demonstrirao potpuno nerazumevanje svoje uloge, kao i obaveze i odgovornosti koju ima prema javnosti, navodi se u saopštenju. Oni su apelovali na građane i građanke da budu odgovorni, da brinu o svom i zdravlju ljudi u svojoj okolini, bez bilo čijeg „naređenja“. dok su javne funkcionere pozivali da se prema njima odnose sa poštovanjem, uvažavajući činjenicu da su upravo građani i građanke oni kojima treba da polažu račune.

-Beogradski centar za ljudska prava podneo je Zaštitniku građana [inicijativu](#) za vršenje neposrednog nadzora nad radom Ministarstva zdravlja u vezi sa vođenjem informacionog sistema i davanje podataka o broju umrlih i inficiranih građana Srbije korona virusom i bolešću COVID-19. Centar je takođe podneo i zahtev Vladi Republike Srbije da dostavi zapisnike sa sednica Kriznog štaba za reagovanje zbog širenja bolesti COVID-19, odluku o formiranju Kriznog štaba i informacije o svim članovima tog tela i njihovim funkcijama. Nakon što su novinari BIRN-a izneli tvrdnje da je broj umrlih i inficiranih višestruko veći od brojeva koje su predstavnici Kriznog štaba zvanično saopštavali javnosti, u Centru smatraju da je od izuzetne važnosti da se izvrši neposredan nadzor u pogledu vođenja informacionog sistema COVID-19 Ministarstva zdravlja i davanja podataka iz tog sistema Vladi Srbije i Kriznom štabu, kao i da se omogući uvid u zapisnike sa sednica Kriznog štaba.

Beogradski centar za ljudska prava je povodom 26. juna – [Međunarodnog dana podrške žrtvama torture](#), ukazao na nedopustivo loš položaj ovih žrtava u Srbiji. Na prvom mestu, nadležni organi gotovo ništa nisu preduzeli na polju prevencije torture i drugih oblika zlostavljanja. U Centru navode da praksa sudova i javnih tužilaštava u Srbiji da bez izuzetka poklanjaju više poverenja iskazima policijskih i drugih službenika nego navodima građanina koji tvrde da su pretrpeli torturu i onima koji su tome svedočili, nema nikakvo pravno ni iskustveno opravdanje. Beogradski centar za ljudska prava već 10 godina prikuplja spise svih javnotužilačkih i sudskih predmeta koji su vođeni po prijavama građana da su bili zlostavljani i mučeni od strane službenih lica.

Fondacija Centar za demokratiju organizovala je u okviru projekta [„Unapređenje rodne ravnopravnosti u Srbiji“](#), razgovor i analizu lokalne razvojne politike u Bačkoj Palanci. Sarita Bradaš iz FCD je u konsultacijama sa predstavnicima lokalne samouprave tražila odgovore na pitanja: kakve su potrebe žena i sa kojim problemima se suočavaju u svojim zajednicama, u kojoj meri su u lokalnoj zajednici prepoznate potrebe posebno ranjivih grupa žena, kakve se akcije preduzimaju za unapređenje položaja žena od strane različitih lokalnih aktera?

Fondacija Centar za demokratiju predstavio je najnovije aktivnosti i nalaze u okviru projekta [„Radna prava su naša prava“](#). Najnoviji podaci ukazuju da je kriza izazvana pandemijom najviše pogodila neformalne radnike, posebno mlade, a da su nesrazmerno pogođene žene, budući da dominiraju brojačno u zanimanjima kojima pripadaju tzv. radnici na prvoj liniji („frontline workers“).

-Beogradski fond za političku izuzetnost održao je peti i poslednji [vebinar](#) u okviru online treninga na projektu Aktivni građani-bolje društvo: zagovaranjem ka saradnji i demokratskom razvoju. Na ovom modulu razgovaralo se o zagovaranju kao preraspodeli moći, mapiranju moći i osnaživanju aktera u zagovaračkom procesu, kao i o odnosu između novinarstva, PR-a i spina u oblasti javnog zagovaranja.

Beogradski fond za političku izuzetnost održao je i [razgovor](#) o osnaživanju žena preduzetnica u Srbiji i na Kosovu: kroz inovacije do poverenja i promene svesti. Teme o kojima je bilo reči bile su: Žene danas u doba pandemije: koji su problemi, kako ovo stanje utiče na socio-ekonomski i društveni položaj žena?; Položaj žena i njihova perspektiva; žene preduzetnice, ima li saradnje, kakvi su problemi? Kako izgleda uspešna žena?Šta je potrebno za uspeh žena u biznisu, kako primeri uspešnih žena utiču, uloga institucija u podršci, uloga međunarodne zajednice?; Saradnja žena Kosova i Srbije, u regionu, kakva je saradnja moguća?

-Udruženje građana Tim 42 iz Leskovca objavio je dva nova teksta u okviru tumačenja i informacija na temu radnog prava na svom blogu. Prvi se odnosi na [pravo na zaradu](#) i obavezu poslodavca koja je jasna – da zaradu mora da isplati u rokovima utvrđenim opštim aktom i ugovorom o radu, najmanje jedanput mesečno, a najkasnije do kraja tekućeg meseca za prethodni mesec. Drugi se odnosi na [nadležnosti inspekcije rada](#) u kome pojašnjavaju građanima kome i kako se mogu obratiti povodom ovih pitanja.

-Transparentnost Srbija predstavila je [istraživanje](#) o finansiranju izborne kampanje za parlamentarne i lokalne izbore 2020. Prema procenama TS za troškove TV oglašavanja tokom ove kampanje ukupno je potrošeno nešto više od četiri miliona evra, a više od polovine vrednosti TV oglasa čine oni koji su emitovani na dve televizije - Pink i RTS. Pored liste SNS, još sedam izbornih lista imalo oglase na glavnim TV stanicama - SPS je za to potrošila preko 900 hiljada evra, a na trećem mestu je POKS sa 240.600 evra. TS je pratila i druge aspekte finansiranja izborne kampanje i primećeno je da je ove godine pojačano korišćenje društvenih mreža i oglašavanje na internetu, dok su masovna organizovana okupljanja, koja su ranije činila blizu 10% troškova kampanje, gotovo sasvim izostala.

- Centar za istraživanje, transparentnost i odgovornost (CRTA) uputio je 29. juna [poziv](#) Vladi Republike Srbije, Kriznom štabu za suzbijanje zarazne bolesti Covid-19 i Republičkoj izbornoj komisiji da se hitno i nedvosmisleno izjasne o uslovima za održavanje ponovljenih izbora 1. jula 2020. s obzirom na porast broja zaraženih koji se evidentira poslednjih dana. Kako odgovor institucija nije stigao, posmatračka misija Crte donela je odluku da zbog trenutne epidemiološke situacije ne [posmatra ponavljanje glasanja](#) na 234 biračka mesta. „S obzirom da kao posmatračka misija imamo odgovornost prema velikom broju građana, članova naše građanske posmatračke misije, koji bi trebalo da budu raspoređeni po biračkim mestima a imajući u vidu porast broja zaraženih koji se evidentira poslednjih dana, doneli smo odluku da naši posmatrači ne prate ponavljanje izbora 1. jula.“, navedeno je u njihovom saopštenju.

- SHARE fondacija predstavila je najvažnije nalaze [monitoringa](#) predizborne kampanje. SHARE je u periodu od 4. maja do 18. juna pratio aktivnosti političkih stranaka i lidera u onlajn medijima i na društvenim mrežama. U sveobuhvatnom izveštaju se mogu naći informacije o događajima koji su pratili ovu izbornu kampanju, koji politički akteri su se najviše oglašavali na Fejsbuku, o čemu se tvičovalo, kako su onlajn mediji izveštavali o izborima i šta se dešavalo u vreme izborne tišine sa vizuelizacijom.

- Evropski pokret u Srbiji održao je [javnu diskusiju](#) u seriji razgovora o Srbiji posle korona virusa, ovoga puta na temu „Kako štitimo javna dobra?“. Na panelu je bilo reči o ideji, vrednosti i smislu javnog dobra, ulozi države u njegovoj zaštiti, podršci civilnog sektora za odbranu i očuvanje javnog dobra i uticaju krize izazvane korona virusom na prioritiziranje ove teme u društvu, u narednom periodu.

PSIHOSOCIJALNA PODRŠKA

-**Autonomni ženski centar** [saopštio](#) je da nijedan projekat namenjen podršci ženama žrtvama nasilja, niti žrtvama krivičnih dela generalno, nije dobio podršku Ministarstva pravde na poslednjem javnom konkursu za dodelu sredstava prikupljenih po osnovu odlaganja krivičnog gonjenja objavljenom u februaru ove godine. Sredstva dodeljena na ovom konkursu prikupljena su na osnovu primene instituta odlaganja krivičnog gonjenja što, između ostalog, podrazumeva i mogućnost uplate određenog novčanog iznosa u humanitarne svrhe. U saopštenju se navodi da bi stoga bilo za očekivati da će barem deo tih sredstava biti usmeren na poboljšanje položaja i zaštite žrtava nasilja u Srbiji (na primer, pružanje besplatne psihosocijalne ili pravne podrške žrtvama nasilja, opremanje prostorija za ispitivanje žrtava kako bi se izbegao kontakt sa učiniocem nasilja i slične aktivnosti). Međutim, ni jedan dinar, od ukupno dodeljenih 500 miliona dinara, nije namenjen za ovu kategoriju lica.

-**Centar za prava deteta** predstavio je [novu platformu](#) prilagođenu deci na kojoj se nalaze relevantne informacije o prevenciji i zaštiti dece od seksualnog iskorišćavanja i zlostavljanja na internetu. Ova digitalna platforma informiše decu o procedurama, praksi i savetima kako dete da prepozna onlajn rizike, kako da reaguje, kao i kome može da se obrati za pomoć i podršku. Seksualno iskorišćavanje i zlostavljanje dece je još uvek tragična realnost u svim državama, a predstavlja teško kršenje prava deteta i ima dugotrajne posledice na razvoj i život dece. Na platformi su takođe dostupne informacije o Konvenciji Saveta Evrope o zaštiti dece od seksualnog iskorišćavanja i seksualnog zlostavljanja („Lanzarote konvenciji“), koja predstavlja značajan korak napred u prevenciji seksualnih delikata nad decom, procesuiranju učinioca i zaštiti dece žrtava.

HUMANITARNA POMOĆ

-**Fondacija Catalyst** objavila je [kampanju](#) na svojoj platformi donacije. rs za hitnu pomoć ugroženima u Novom Pazaru, Sjenici i Tutinu. Kampanja je pokrenuta sa ciljem prikupljanja sredstava usled porasta broja obolelih od Covid-19 koji raste iz dana u dan dok su kapaciteti bolnica su puni, a medicinske opreme i stručnog osoblja nema dovoljno. Kampanju je pokrenuo Fond B92 u saradnji sa drugim organizacijama civilnog društva.. Za samo 24 sata, zahvaljujući podršci 188 donatora, prikupljeno je više od milion donara pomoći za najugroženije. Postavljen je novi cilj, koji sada iznosi million i po dinara.

-**Fondacija Ana i Vlade Divac** najavila je početak trećeg [Festivala filantropije](#). Festival je otvoren humanitarnim takmičenjem Filantropski BizKviz, koji je okupio više od 60 predstavnika kompanija, medija i nevladinih organizacija, a prihod prikupljen od ove manifestacije namenjen je Zadužbini Ilije M. Kolarca. Festival će trajati do 4. jula na online kanalima filantropske platforme dobrocinitim.rs, kao i na društvenim mrežama dobrocinitim. Treću godinu zaredom, Festival filantropije nastoji da podigne svest o davanju, filantropskom nasleđu, dobrotvornim aktivnostima i kolektivnim akcijama kroz brojne interaktivne i obrazovne aktivnosti u cilju unapređenja kulture davanja u društvu.